

STICHTING TOT BEHOUD VAN MONUMENT EN LANDSCHAP IN DE GEMEENTE UBBERGEN

MONUMENTENPRIJZEN EN TON GIJSBERS MONUMENTENPRIJS 2003-2004

Voorwoord

Om de twee jaar reikt de Stichting tot Behoud van Monument en Landschap in de gemeente Ubbergen de monumentenprijzen uit. Het gaat hierbij om prijzen die uitgereikt worden aan eigenaren van (potentiële) monumenten of aan organisaties die zich bezig houden met monument- en/of landschapsbeheer. Eigenaren die blijk hebben gegeven van bijzondere aandacht voor het door hen bewoonde pand door middel van onderhoud, renovatie of restauratie wil de Stichting graag waarderen met een prijs. Ook bezitters en beheerders van landschapselementen willen wij hier nadrukkelijk bij betrekken. Verder heeft de Stichting nadrukkelijk oog voor de talrijke vrijwilligersorganisaties in onze gemeente die zich verdienstelijk maken voor behoud en beheer van monument en landschap. Een ieder van hen komt voor nominatie voor een prijs in aanmerking, indien men zich de afgelopen twee jaar op bijzondere wijze verdienstelijk heeft gemaakt.

De Stichting heeft wederom een deskundige jury samengesteld bestaande uit personen van verschillende disciplines die van belang zijn voor beoordeling van het resultaat van herstel, beheer en onderhoud.

De jury is verheugd door het grote aantal personen en organisaties die zij heeft kunnen nomineren voor de verschillende prijzen. Van de 42 beoordeelde objecten kwamen er in totaal 22 in aanmerking voor een nominatie. Tien voor een Aanmoedigingsprijs en elf voor een Eervolle Onderscheiding. In beide categorieën zijn vijf prijzen toegekend.

Degenen die een prijs hebben gewonnen in de categorie Eervolle Onderscheiding zijn daarmee genomineerd voor de hoogste onderscheiding: de Ton Gijsbers Monumentenprijs, vernoemd naar oprichter, oud-voorzitter en ere-bestuurslid van de Stichting: Ton Gijsbers.

Met deze prijzen zijn geen grote geldbedragen gemoeid. Men moet ze zien als een stimulans en als een beloning voor eigenaren en organisaties die actief en met respect voor de historie met hun bezit of het landschap omgaan. Ook dit jaar heeft de stichting weer een aardige geste voor de winnaars in petto.

In dit juryrapport zullen wij eerst ingaan op de verschillende criteria die gehanteerd zijn bij de vaststelling van de nominaties. Vervolgens geven wij het oordeel van de jury weer.

Namens de jury,

Drs. B.H.G.M. Willems
voorzitter

Juryrapport 2003-2004

betreffende de toekenning van een onderscheiding aan eigenaren van gebouwen, erven of tuinen en aan organisaties op landschappelijk gebied die over de afgelopen twee jaren - in het kader van goede monumentenzorg of landschapsbeheer - hun eigendom met zorg hebben gerestaureerd of onderhouden dan wel door hun (vrijwilligers)werk een bijdrage hebben geleverd aan het herstel of het onderhoud van het landschap in de gemeente Ubbergen.

De Stichting tot Behoud van Monument en Landschap in de gemeente Ubbergen kent sedert 1988 eenmaal in de twee jaren een aantal prijzen toe.

1. Aanmoedigingsprijs

Voor de aanmoedigingsprijs worden eigenaren genomineerd, die in de afgelopen periode zijn begonnen met een - naar het oordeel van de jury - verantwoorde maar nog niet voltooide restauratie, renovatie of herstel van hun eigendom en aan personen of organisaties, die bezig zijn met het herstel of behoud van het landschap en daarvan de eerste resultaten hebben verwezenlijkt. Een nominatie houdt een aansporing in om op de ingeslagen weg voort te gaan. Uit deze genomineerden worden vijf prijswinnaars geselecteerd.

2. Eervolle Onderscheiding

Voor de Eervolle Onderscheiding worden eigenaren genomineerd die in de afgelopen periode - naar het oordeel van de jury - hun huis, al of niet monument, hun tuin, hof of erf op een voorbeeldige wijze hebben onderhouden of gerestaureerd en daarbij zoveel mogelijk het oorspronkelijke karakter intact hebben gehouden c.q. hersteld. Ook worden hiervoor genomineerd personen of organisaties die de afgelopen jaren op cultuurhistorisch verantwoorde wijze erven, tuinen of landschapselementen hebben hersteld of onderhouden. Uit de genomineerden worden vijf prijswinnaars geselecteerd. Zij hebben zich naar het oordeel van de jury op een bijzonder verdienstelijke wijze ingezet voor het monumentale en landschappelijke erfgoed in de gemeente Ubbergen.

3. Ton Gijsbers Monumentenprijs

In 2001 heeft de Stichting een derde prijs in het leven geroepen, de Ton Gijsbers Monumentenprijs. Deze hoogste onderscheiding van de Stichting is vernoemd naar de oudvoorzitter van de Stichting wegens zijn verdiensten voor het behoud van het waardevolle culturele erfgoed in de gemeente Ubbergen. De Ton Gijsbers Monumentenprijs wordt toegekend aan een eigenaar of organisatie die in de afgelopen twee jaar naar het oordeel van de jury op een uitzonderlijk verdienstelijke wijze zijn/haar monumentaal eigendom heeft gerestaureerd of belangrijke landschappelijke waarden heeft teruggebracht of voor teloorgang heeft behoed. Het resultaat van die inspanningen zal een aanwinst en sieraad voor de gemeente zijn.

Samenstelling jury

De jury voor toekenning van de monumentenprijzen 2003-2004 onder voorzitterschap van de heer Drs. B.H.G.M. Willems, bestond uit de volgende personen:

mevrouw Ing. E.J. Vogelesang, landschapsarchitecte BNT
de heer Ir. S.H. van Elteren, restauratiearchitect
de heer Dr. M.F.M. Wingens, cultuurhistoricus.

De jury heeft in de afgelopen maanden een veertigtal panden, erven, tuinen en landschapselementen, verspreid over de kerkdorpen in de gemeente Ubbergen, in ogenschouwen genomen en kritisch beoordeeld.

Zij hechtte hierbij bijzondere waarde aan de volgende factoren:

- de mate waarin het oorspronkelijke concept of de uiterlijke verschijningsvorm van het bouwwerk en de daarbij behorende tuin, erf en overige landschappelijke waarden bewaard zijn gebleven dan wel werden teruggebracht;
- de inzet en de bereikte resultaten van vrijwilligerswerk ten behoeve van het behoud, het terugbrengen of het herstel van belangrijke landschappelijke objecten;
- zijn de latere (noodzakelijke) veranderingen, uitbreidingen dan wel aanpassingen harmonieus geschied;
- hoe is de staat van onderhoud;
- hoe manifesteert zich de onmiddellijke landschappelijke omgeving?

Gelet op deze uitgangspunten komt de jury tot het volgende oordeel:

Genomineerd worden voor de **aanmoedigingsprijzen** de volgende eigenaren en organisaties:

1. Fam. A.T.P.A. Wilmsen, Weverstraat 7, 6579 AA Keerderdom.
Boerderij Schouwenburg

Schouwenburg is een grote, typisch Duffeltse boerderij uit 1894 die nog steeds als zodanig in gebruik is. De boerderij ligt op een pol, is gebouwd in een U-vorm en kent fraai siermetselwerk onder de daklijsten. Samen met de boerderijen Scholtenhof (Weverstraat 1) en Haarenshof (Weverstraat 2) vormt zij een cultuurhistorisch belangrijk ensemble. De eigenaar heeft op basis van een Monumentenwachtrapport een meerjarig onderhoudsplan voor de boerderij opgesteld. Op basis van dit plan worden eerst het woonhuis en vervolgens de beide schuren gerenoveerd. De jury juicht de renovatie van deze monumentale boerderij toe en spreekt tevens haar waardering uit voor de nieuwe erfbeplanting.

2. De heer S. Verwey, De Ravenberg 7, 6573 DZ Beek.
Villa Welgelegen

Villa Welgelegen is één van de drie nog op de Ravenberg aanwezige villa's die omstreeks 1900 werden ontworpen door de bekende Nijmeegse architect Oscar Leeuw. De villa heeft in september 1944 grote schade opgelopen en werd na de oorlog provisorisch hersteld. De huidige eigenaar heeft zich tot doel gesteld de villa stukje bij beetje in haar oude luister te herstellen, met oog voor details. In dit verband mag het herplaatsen van de luifel boven de voordeur worden genoemd, waarbij de windveer opnieuw eindigt in een gesneden leuwenkop. De restauratie is inmiddels flink gevorderd, op de oostgevel na. De eigenaar verdient alle aanmoediging om ook deze laatste klus te klaren.

3. De heer A.L.M. Dodemond, Botsestraat 23, 6579 DA Kekerdom.
Windkorenmolen De Duffelt

De windkorenmolen is gebouwd in de jaren 1868-1869 en is de enige molen in de gemeente Ubbergen. In 2004 zijn de korte spruit, de staartbalk, de lange en korte schoren en de kruihaspel vernieuwd. Dankzij een nieuwe elektromotor kan de molen nu binnen een paar minuten op de wind worden gezet. De eigenaar verdient alle lof voor de toegewijde voortzetting van wat in feite een permanent onderhoudstraject is. Het restauratie van de kap naar de oorspronkelijke toestand door de verwijdering van de asfaltbekleding en de dekking met riet, zou wat de jury betreft de kroon op het werk van de eigenaar zijn.

4. De heer en mevrouw E. van Boxtel, Rijksstraatweg 31, 6574 AA Ubbergen.
Koetshuis villa Avalon

De eigenaars kregen in 2003 een aanmoedigingsprijs voor de fraaie en verantwoorde wijze waarop zij villa Avalon - een rijksmonument - zowel van buiten als van binnen aan het restaureren waren. Het resultaat mag er inmiddels zijn. Sindsdien is de aandacht verlegd naar het voormalige koetshuis - evenals de villa een rijksmonument -, waarin een kantoor zal worden gevestigd. Het herstel van de oorspronkelijke kap, de handhaving van de onderslagbalken en het behoud van de paardenboxen acht de jury zeer positief.

5. Wooncombinatie Oosterpoort, Pannenstraat 4, 6562 AD Groesbeek, t.a.v. de heer L. Drost, directeur.
De Geest / Verenigingsgebouw De Vluchtheuvel

De Geest is een geïsoleerd gebied achter de R.K. H. Bartholomaeuskerk met een landelijke uitstraling en met uitsluitend bebouwing uit de 19^e en de eerste helft van de 20^e eeuw. De meeste bebouwing heeft of had een relatie met de katholieke kerk; daarnaast ligt hier bovendien de katholieke begraafplaats, waarvan de kern een rijksmonument is. Alle tekenen wijzen erop, dat dit gebied op betrekkelijk korte termijn ingrijpende ontwikkelingen zal ondergaan waarbij de huidige waarden zonder zorgvuldige stedenbouwkundige planning gevaar lopen te verdwijnen. Daarom is het te prijzen, dat Wooncombinatie Oosterpoort, met respect voor de aanwezige cultuurhistorische waarden, een plan heeft laten maken voor de ontwikkeling van het zuidelijke deel van dit gebied. Een eerste positief gevolg hiervan is het behoud van de

unieke voorgevel en de linkeraanbouw van Verenigingsgebouw De Vluchtheuvel (het vroegere patronaatsgebouw uit 1910) bij de bouw van nieuwe verzorgingseenheden voor het nabijgelegen verzorgingstehuis Kalorama.

6. De heer J.P.M. Broos, Koningsholster 98, 6573 VT Beek.
Grafstèle Anna Rosalia Riess, Algemene Begraafplaats, Beek

Het kerkhof rondom de Protestantse Kerk van Beek (de kleine Bartholomeuskerk) vormt een aantrekkelijk ensemble met deze kerk en kent bijzondere ecologische en cultuurhistorische waarden. Van groot cultuurhistorisch belang zijn met name de 19e eeuwse graven, waarvan de grafstèle voor de Amsterdamse Anna Rosalia Riess de oudste en meest bijzondere is. Dit monument is in 1841 opgericht door de familie van het meisje dat enige tijd eerder in Zuid-Frankrijk was overleden. Haar stoffelijk overschot kwam bij Beek de grens over en mocht om hygiënische redenen niet verder worden vervoerd. De opmerkelijke stèle, vol van symboliek die betrekking heeft op het korte leven van het meisje, wordt momenteel belangeloos hersteld door de heer Broos. Deze onderzoekt tevens of het gedicht op de achterzijde van het monument weer leesbaar kan worden gemaakt. De jury is bijzonder verheugd over deze ontwikkeling en wijst in dit verband tevens op het gelukkige voorstel van het kerkbestuur van de H. Hubertuskerk te Ooij om 53 graven op het R.K. kerkhof aldaar als monument te behouden.

7. IVN Rijk van Nijmegen, Werkgroep Praktisch Natuurbeheer, t.a.v. de heer J. Swarte, Koningsholster 117, 6573 VS Beek.
Boomgaarden De Duivelsberg

Op de noordhelling van natuurreservaat De Duivelsberg, aan weerszijde van het pad dat naar Villa Wylerberg leidt, bevinden zich vier boomgaarden die een belangrijk relict vormen uit de tijd dat de Duivelsberg nog niet als natuurreservaat, maar als -renderend - landgoed werd beheerd. Sinds een jaar of tien onderhoudt de Werkgroep Praktisch Natuurbeheer van IVN Rijk van Nijmegen deze boomgaarden. De laatste jaren zijn er zelfs enkele tientallen nieuwe fruitbomen aangeplant: oud-Hollandse hoogstamrassen zoals de Gravenstein-appel en de Zoete Brederode-peer. De eigenaar, Staatsbosbeheer, heeft de boomgaarden niet opgenomen in het beheerplan, dus zonder de inspanningen van deze werkgroep zouden de boomgaarden gaandeweg verdwijnen. Niettemin ondersteunt Staatsbosbeheer deze vrijwillige arbeid en laat het de werkgroep voor de aanschaf van de nieuwe fruitbomen gebruik maken van een speciaal geldpotje.

8. Vrijwilligersgroep Landschapsbeheer De Smorenhoeck, t.a.v. mevrouw A. Verkruijsen, Rijksstraatweg 180, 6573 DC Beek.
Landschapselementen De Duivelsberg

Sinds enkele jaren onderhouden aanwonenden van natuurreservaat De Duivelsberg landschapselementen grenzend aan de Rijksstraatweg en in het Filosofendal. In overleg met de eigenaar, Staatsbosbeheer, houden zij weilandjes open door het verwijderen van bramen en jonge bomen, onderhouden zij graften en heggen en beheren zij de Wylerbeek en de spoelput. De resultaten zijn voor de gemiddelde wandelaar niet onmiddellijk zichtbaar, maar de werkzaamheden zijn van groot belang voor het handhaven van de afwisseling en de uitzichten in het gebied.

9. De heer en mevrouw Dr. W.J. Hornix, Rijksstraatweg 46, 6574 AE Ubbergen.
Tuin villa Dennenheuvel

Villa Dennenheuvel - een rijksmonument, gebouwd in de jaren 1899-1902 - is een van de vroege scheppingen van de bekende Nijmeegse architect Oscar Leeuw. Het huis is enkele jaren geleden op voorbeeldige wijze gerestaureerd. De parkachtige tuin met monumentale beuken en eiken en een ondergroei van rododendron en hulst is onlangs aangepakt waarbij de zichtlijnen van het oorspronkelijke ontwerp zijn hersteld.

10. De heer en mevrouw Spierings-Papma, Hezelstraat 13, 6576 JL Ooij.
Koorgedeelte voormalige N.H. kerk

De voormalige Nederlands Hervormde kerk in Ooij - een rijksmonument - is een van de meest opmerkelijke monumenten in de gemeente Ubbergen. Het geringe aantal protestanten in de Ooijpolder maakte de kerk veel te groot. Daarom besloot men in 1856 om het schip van de kerk tot predikantswoning te verbouwen en de toren in te richten als woning voor de koster. Voor de kerkdiensten werd een klein zaalkerkje ingericht op de plaats van het vroegere koorgedeelte. Sinds 1975 heeft ook het zaalkerkje een woonbestemming. De nieuwe bewoners zijn momenteel bezig met een renovatie geheel volgens advies van de Monumentenwacht, waarbij de oorspronkelijke elementen van de constructie behouden blijven. De kap wordt gerestaureerd en de bijbehorende spatconstructie zal hierbij in de oorspronkelijke staat worden hersteld. Ook de vervanging van de ingebouwde slaapkamer door een entresol ziet de jury als een substantiële verbetering.

Uit de bovengenoemde tien genomineerden worden de volgende vijf wegens hun bijzondere verdiensten door de jury voorgedragen voor de toekenning van de **aanmoedigingsprijs**:

1. Fam. A.T.P.A. Wilmsen, Weverstraat 7, 6579 AA Kekerdom
2. De heer S. Verwey, De Ravenberg 7, 6573 DZ Beek
3. De heer A.L.M. Dodemondt, Botsestraat 23, 6579 DA Kekerdom
4. De heer J.P.M. Broos, Koningsholster 98, 6573 VT Beek
5. Vrijwilligersgroep Landschapsbeheer De Smorenhoeck, t.a.v. mevrouw A. Verkruijsen, Rijksstraatweg 180, 6573 DC Beek

Vervolgens worden genomineerd voor de **eervolle onderscheiding**:

1. De heer en mevrouw H. de Bruijn-Bulsink, Weverstraat 1, 6579 AA Kekerdom.
Boerderij Scholtenhof

Boerderij Scholtenhof is een grote, op een pol gelegen boerderij uit 1927 met monumentale schuren uit de 19^e eeuw en typisch Duffeltse kenmerken, waaronder de U-vormige groepering van de hoofdgebouwen. Samen met de twee boerderijen Schouwenburg (Weverstraat 7) en Haarenhof (Weverstraat 2) vormt zij een cultuurhistorisch belangrijk ensemble. De eigenaars onderhouden hun bezit met gevoel voor de monumentale waarde ervan. Zij hebben in 2004 het pleisterwerk van een van de schuren hersteld en de losliggende slieten in de stal vervangen.

2. Kerkbestuur R.K. Heilige Hubertuskerk, t.a.v. de heer G. Verweij, voorzitter, Alverstraat 2, 6576 BW Ooij.
R.K. H. Hubertuskerk met orgel en kerkhof

De H. Hubertuskerk te Ooij bestaat in 2005 100 jaar, terwijl het dit jaar 50 jaar geleden is dat de kerktoren werd gebouwd. In de aanloop naar het jubileum heeft het kerkbestuur van de H. Hubertuskerk opdracht gegeven tot het uitvoeren van een groot aantal onderhoudswerkzaamheden, zoals het herstel van dakruiter en kruis op het dak, de vernieuwing van een deel van de leibedekking en de vervanging van zes koperen leigoten. Bovendien is het naoorlogse Heythuisen-orgel gerestaureerd en heeft het kerkbestuur voorgesteld om op het kerkhof 53 graven als monument aan te wijzen. De jury feliciteert het kerkbestuur van harte met de gevolgde aanpak en met het jubileum.

3. De heer V. Janitschek, Ooijse Bandijk 128, 6576 JH Ooij.
Dijkboerderijtje

Dit voormalige boerderijtje is typerend voor de 19^e-eeuwse woningen van de steenfabrieksarbeiders in de Ooijpolder. Het brandde in 2001 volledig uit en is vervolgens met zorg en op basis van bouwhistorisch onderzoek herbouwd. Daarbij kwam onder meer aan het licht dat drie van de buitenmuren en de schoorsteen zijn opgebouwd uit handgevormde baksteen waarbij klei als specie is gebruikt. Het pand is door de vorige jury voorgedragen voor een Eervolle Onderscheiding, maar kwam hier toen op grond van een foutieve beoordeling niet voor in aanmerking. De huidige jury betreurt dit en draagt het pand daarom opnieuw voor deze prijs voor.

4. Stichting van Steen en Natuur, t.a.v. de heer A.L. van Dorst, voorzitter, Potgieterstraat 11, 6573 CL Beek.
Veldoven en Trafohuisje, Natuurreserveat De Groenlanden, Ooij
Onderdoorgang Spruitenkamp, Ooij

In 2004 kon dankzij het initiatief van Stichting van Steen en Natuur een drietal monumenten in de Ooijpolder worden gerestaureerd, waarvan er twee - de veldoven en het trafohuisje in natuurreserveat De Groenlanden - in de loop der jaren met struiken overwoekerd waren geraakt. Het belangrijkste, maar ook het meest gecompliceerde monument was de uit 1872 daterende veldoven, een van de laatste in zijn soort in Nederland. De beide muren moesten worden geconsolideerd met behoud van de authenticiteit. Daarom was het noodzakelijk de struiken met de grootst mogelijke omzichtigheid tussen de stenen uit te halen en is er voor de deels losgestapelde muren zo terughoudend mogelijk gebruik gemaakt van een losse, leemhoudende specie. Achteraf mag worden gesteld dat men goed in de opzet is geslaagd.

Mag het herstel van drie op het eerste gezicht weinig spectaculaire, industriële monumenten al bijzonder heten, ook de wijze waarop de restauratie tot stand is gekomen verdient vermelding. In het project werkte namelijk een groot aantal instanties samen. Het project werd aangestuurd door een werkgroep waarin naast Stichting van Steen en Natuur ook de gemeente Ubbergen, de provincie, Staatsbosbeheer en Stichting tot Behoud van Monument en Landschap zitting hadden. Het metselwerk werd uitgevoerd door aannemingsbedrijf Van Dinther uit Schaijk en stond onder toezicht van architect Maarten Heerkens uit Nijmegen. Een groot aantal tijdrovende werkzaamheden, zoals het vrijmaken van het terrein, het verzamelen,

schoonmaken en stapelen van stenen e.d., is verricht door vrijwilligers onder leiding van de heer Wiel Tonies.

5. De heer H.W.H. Jansen, Leuthsestraat 7, 6575 JD Persingen.
Boerderij

De witgepleisterde boerderij, type hallenhuis, is gebouwd in 1893, nadat de voorganger op dezelfde locatie was afgebrand, en ligt samen met een tweede, eveneens gepleisterde boerderij van hetzelfde type (Leuthsestraat 9) op een pol. Beide boerderijen vormen een belangrijk cultuurhistorisch ensemble met de T-boerderijen Leuthsestraat 13 en 15, die eveneens naast elkaar op een pol liggen, en Leuthsestraat 8, een krukboerderij op een pol. De boerderij heeft een fase van onderhoud achter de rug, die van belang is voor het behoud van dit karakteristieke pand. Hierbij is een deel van de gevels opnieuw gepleisterd en gesausd en is de rieten kap aan de zuidzijde vernieuwd.

6. De heer en mevrouw A. van de Ven-de Jonge, Leuthsestraat 13, 6575 JD Persingen.
Boerderij Groot Küppenhof

De witgepleisterde T-boerderij, die dateert van vóór 1800, is een van de oudste boerderijen in de gemeente Ubbergen en ligt samen met een tweede, eveneens gepleisterde boerderij van hetzelfde type (Leuthsestraat 15) op een pol. Beide boerderijen vormen een belangrijk cultuurhistorisch ensemble met de boerderijen Leuthsestraat 7 en 9, die eveneens naast elkaar op een pol liggen, en Leuthsestraat 8, een krukboerderij op een pol. De boerderij wordt genomineerd vanwege het jarenlange zorgvuldige onderhoud, met als meest recente onderdeel de vernieuwing van de rieten kap aan de zuidzijde.

7. De heer en mevrouw S.A.P. Nas, Rijksstraatweg 70, 6573 DA Beek.
Huize Dalzicht

Huize Dalzicht is een van de oudste panden aan de Rijksstraatweg. De begane grond moet omstreeks 1800 zijn gebouwd; de verdieping met kap is aan het einde van de 19^e eeuw toegevoegd. Het pand was tot 1940 ongeveer een eeuw lang in gebruik als hotel en pension. Het jammerlijke verval van dit huis was tot voor kort door dicht struikgewas niet zichtbaar. Dankzij de groots aangepakte renovatie door de nieuwe eigenaren, die in 2003 werd ingezet en inmiddels zo goed als voltooid is, draagt Dalzicht opnieuw bij aan de grandeur van de Rijksstraatweg. Bij de renovatie is het dak niet van nieuwe pannen voorzien, maar zijn de oude blauwe kruispannen gebruikt, aangevuld met dergelijke pannen van elders. De verplaatsing van een serre van de voor- naar de achtergevel heeft zeer voordelig uitgepakt voor de nu opnieuw symmetrische voorgevel.

8. De heer en mevrouw R.A.M. van Vijfeijken, Rijksstraatweg 98a, 6573 DB Beek.
Vormalig koetshuis Pietersberg

Het als afzonderlijk woonhuis fungerende, voormalige koetshuis van Villa Pietersberg heeft in 2004 een nieuwe toegang gekregen aan de westzijde van het pand. Hierdoor is een rechtstreekse verbinding tussen de Rijksstraatweg en de entree van de woning ontstaan. De ingreep, die plaatsvond in het steile talud aan de zuidzijde van de weg, is

bijzonder fraai gelukt. De nieuwe toegang, bestaande uit een sober uitgevoerde trap met bordes, oogt vanzelfsprekend en aantrekkelijk, terwijl op de plaats van de oude toegang het talud is hersteld en beplant met klimop. Mede door het doortrekken van de reeds op het talud aanwezige beukenheg was korte tijd na de uitvoering al vrijwel niet meer te zien dat de situatie ooit anders is geweest. Bovendien komt de relatie van de villa met haar monumentale tuin en het naastgelegen koetshuis zo veel beter tot zijn recht.

9. De heer M.W.A.M. Loosen en mevrouw C.F.M. van de Loo, Rijksstraatweg 172, 6573 DG Beek.
Woonhuis

Het pand is in 1922 gebouwd op wat toen nog Duits grondgebied was en vertoont kenmerken van Duitse gebouwen uit die jaren (grote muurvlakken en betrekkelijk kleine ramen). Het is de afgelopen jaren grondig en met oog voor authenticiteit gerenoveerd. De eigenaren hebben hiervoor in 2003 een aanmoedigingsprijs ontvangen. Sinds de vorige prijsuitreiking is de renovatie voltooid met de uitvoering van het tweede gedeelte van het buitenschilderwerk en het herstel van het smeedijzeren balkon met trap aan de achterzijde.

10. Gemeente Ubbergen, t.a.v. het College van B. en W., Rijksstraatweg 139, 6573 CL Beek.
Kolk Jonkmanshof, Ooij

In 2003 heeft de gemeente Ubbergen de kolk laten herstellen, gelegen tegenover boerderij Jonkmanshof in Ooij bij de aansluiting van de Kerkdijk op de Sint-Hubertusweg. Op basis van een rapport van Bureau Natuurbalans is de kolk schoongemaakt en uitgediept, is puin en ander gebiedsvreemd materiaal afgevoerd, zijn de leefomstandigheden van de zeldzame kruidvlier verbeterd, is niet-passende beplanting verwijderd en is de toegankelijkheid van het gebied op een verantwoorde manier verbeterd. Hoewel de gemeente hier in de eerste plaats ecologisch herstel voorstond, is met de genomen maatregelen ook sprake van een belangrijke restauratie in cultuurhistorische zin. De kolk is namelijk het thans nog zichtbare overblijfsel van de dijkdoorbraak van 1809 die op de plaats van deze waterplas plaatsvond. De dijk is na de ramp ter plekke hersteld door hem om de kolk heen te leggen, waardoor de schilderachtige bocht ter hoogte van boerderij Jonkmanshof is ontstaan.

11. Klok Druten Bouw BV, t.a.v. de heer J.H.A.G. van de Klok, Hooistraat 32, 6651 AD Druten.
Gevel voormalig Hamé-gebouw, Beek

Het voormalige Hamé-gebouw is in 1907 gebouwd als dubbele fabrikantenwoning met strijklokaal op de plaats van een wasboerderij met de naam Schellingshofstede. Sinds 1935 was het hele pand in gebruik als wasfabriek. De behouden gevel is een belangrijke herinnering aan de Beekse wasnijverheid, in het bijzonder aan de mechanisering en het grootschaliger worden hiervan in de eerste helft van de 20^e eeuw. Klok Druten Bouw BV verdient daarom waardering voor de handhaving van de gevel bij de realisatie van het Centrumplan aan de Waterstraat en voor de wijze waarop de gevel is gerenoveerd en in het nieuwe straatbeeld is ingepast. Hoewel de fabriek zelf is verdwenen, is zo het voornaamste zichtbare deel voor de toekomst

gered. Met het behoud van de gevel lijkt bovendien een precedent geschapen te zijn: ook een deel van Verenigingsgebouw De Vluchtheuvel op De Geest in Beek, waaronder de voorgevel, zal bij nieuwbouw worden ingepast.

Uit de hierboven genoemde elf genomineerden worden de volgende vijf door de jury wegens hun bijzondere verdiensten voorgedragen voor de toekenning van de **eervolle onderscheiding**:

1. Kerkbestuur R.K. H.Hubertuskerk, t.a.v. de heer G. Verweij, voorzitter, Alverstraat 2, 6576 BW Ooij
2. De heer V. Janitschek, Ooijse Bandijk 128, 6576 JH Ooij
3. Stichting Steen en Natuur, t.a.v. de heer A.L. van Dorst, voorzitter, Potgieterstraat 11, 6573 CL Beek
4. De heer en mevrouw S.A.P. Nas, Rijksstraatweg 70, 6573 DA Beek
5. Gemeente Ubbergen, t.a.v. het College van B. en W., Rijksstraatweg 139, 6573 CL Beek

Ten slotte is de jury van mening dat wegens de best geslaagde en de meest verdienstelijke restauratie van de afgelopen twee jaren de **Ton Gijsbersmonumentenprijs** moet worden toegekend aan:

Stichting Steen en Natuur

vanwege de bijzonder verdienstelijke wijze waarop een drietal monumenten, te weten de Veldoven en het Trafohuisje in het natuureservaat De Groenlanden en de Onderdoorgang bij de Spruitenkamp te Ooij op initiatief van de stichting zijn gerestaureerd.

Met name de uit 1872 daterende veldoven, een van de laatste in zijn soort in Nederland, moet hierbij worden genoemd. Met de restauratie hiervan is een industrieel monument toegevoegd aan het monumentaal erfgoed van de gemeente Ubbergen.

Beek Ubbergen, 14 maart 2005